

Διασυνοριακά νερά και διαχειριστικά σχέδια λεκανών

Ζαλίδης Γεώργιος, Καθηγητής
Χρόνης Ιωάννης, Υποψήφιος Διδάκτωρ

Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Εδαφολογίας
Γεωπονική Σχολή

Οδηγία Πλαίσιο: σκοπός και κρίσιμοι στόχοι

Η οδηγία πλαίσιο εγκαθιστά ένα πλαίσιο για την προστασία όλων των υδάτων (συμπεριλαμβανομένων εσωτερικών επιφανειακών, μεταβατικών, παράκτιων όπως και υπογείων υδάτων) με σκοπό:

- Την αποτροπή περαιτέρω υποβάθμιση της κατάστασης των υδάτινων πόρων
- Την προώθηση της βιώσιμη χρήσης του νερού
- Την ενίσχυση της προστασίας και αναβάθμισης των υδατικών οικοσυστημάτων μέσω ειδικών μέτρων
- Την εξασφάλιση της μείωσης της ρύπανσης των υπογείων υδάτων και
- Την μείωση των συνεπειών από πλημμύρες και ξυρασίες

...και ποιος είναι ο κρίσιμος στόχος;

Η επίτευξη της καλής οικολογικής κατάστασης όλων των υδάτων μέχρι το 2015

Καινοτομίες της Οδηγίας Πλαίσιο

- Προστασία όλων των υδατικών συστημάτων
- Διαχείριση των υδάτων εντός της λεκάνης απορροής
- **Προϋποθέτει την διασυνοριακή συνεργασία**
- Εξασφαλίζει την ενεργή συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων
- Προϋποθέτει τον έλεγχο και την μείωση όλων των πηγών ρύπανσης
- Υποχρεώνει τον ρυπαντή να πληρώνει
- Εισάγει ορθή οικονομική πολιτική για τα ύδατα
- Ισορροπεί τις περιβαλλοντικές χρήσεις με την κοινωνική ανάπτυξη

ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΚΕΣ ΛΕΚΑΝΕΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ

- Στην Ε.Ε. σήμερα υπάρχουν **71** διασυνοριακές λεκάνες απορροής
- το 1978 υπήρχαν 48

Η διαχείριση των διασυνοριακών
υδάτων ως φυσικών πόρων
εμπεριέχει μεγάλο αριθμό
προβλημάτων τα οποία θα
μπορούσαν να χωριστούν σε δύο
ενότητες

Προβλήματα διαχείρισης κάθε εμπλεκόμενης χώρας

- Συγκρουόμενα συμφέροντα ως προς τη χρήση του νερού.
- Μείωση του υδατικού δυναμικού τα τελευταία 20 χρόνια λόγω της φθίνουσας πορείας των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων αλλά και της αύξησης των κοινωνικοοικονομικών δραστηριοτήτων.
- Έλλειψη σύγχρονων συλλογικών αρδευτικών δικτύων και ανεξέλεγκτα μεγάλη σπατάλη νερού για αρδεύσεις μέσω ιδιωτικών γεωτρήσεων.

Προβλήματα διαχείρισης κάθε εμπλεκόμενης χώρας

- Δυσμενείς επιπτώσεις για το περιβάλλον λόγω της συνεχούς αύξησης της ρύπανσης των επιφανειακών και υπογείων νερών από τα λύματα και απόβλητα των οικισμών, των βιομηχανιών καθώς και από τη χρήση λιπασμάτων και ζιζανιοκτόνων στη γεωργική παραγωγή.
- Υπερβολική μείωση ή περιοδική στείρευση της παροχής ορισμένων πηγών λόγω των εντατικών αντλήσεων, που συνεπάγονται κίνδυνο για τους βιότοπους της περιοχής.

Προβλήματα διαχείρισης κάθε εμπλεκόμενης χώρας

- Κίνδυνος τοπικής ή γενικευμένης εξάντλησης των αποθεμάτων υπογείου νερού με ενδεχόμενο την υποβάθμιση της ποιότητάς τους (λόγω διείσδυσης της θάλασσας και υφαλμύρωσης τους), λόγω των εντατικών αντλήσεων από τις γεωτρήσεις -ιδίως σε συνθήκες παρατεταμένης ανομβρίας.
- Έλλειψη ενιαίας διαχείρισης της ποσότητας και ποιότητας των νερών και ως εκ τούτου ανισομερής εκμετάλλευση των υδατικών πόρων και σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των διαφόρων χρηστών.

Προβλήματα από τη διαφορετικότητα μεταξύ των εμπλεκόμενων χωρών

- Πολιτικές, κοινωνικές και θεσμικές δομές,
- Στους σκοπούς της διαχείρισης, τα οφέλη και τα οικονομικά εργαλεία,
- Στα συγκρουόμενα συμφέροντα για τη χρήση και την προσφορά του νερού

Προβλήματα από τη διαφορετικότητα μεταξύ των εμπλεκόμενων χωρών

- Οι Διεθνείς σχέσεις των χωρών
- Η Διεθνής νομοθεσία και διακρατικές συμφωνίες
- Διαθεσιμότητα δεδομένων (με κοινά χαρακτηριστικά)

ΒΗΜΑΤΑ στο σχεδιασμό της Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής

ΒΗΜΑ 1 2003	Όρια Λεκανών Απορροής, Προσαρμογή Εθνικής Νομοθεσίας
ΒΗΜΑ 2 2004	Χαρακτηρισμός Λεκανών Απορροής, Οικονομική ανάλυση των χρήσεων του νερού, περιβαλλοντικοί ποιοτικοί στόχοι, προστατευόμενες περιοχές, ανθρώπινες επιπτώσεις
ΒΗΜΑ 3 2006	Σχεδιασμός προγράμματος μέτρων, μορφοποίηση των ΣΔΛΑ, έναρξη προγραμμάτων παρακολούθησης
ΒΗΜΑ 3 2006	Δημοσίευση Χρονοδιαγράμματος και Πλάνου Εργασιών για τα ΣΔΛΑ, 6 μήνες για διαβούλευση
ΒΗΜΑ 4 2007	Δημοσίευση Σημαντικών Θεμάτων για τα νερά, 6 μήνες για διαβούλευση
ΒΗΜΑ 5 2008	Δημοσίευση Προκαταρκτικών ΣΔΛΑ, 6 μήνες για διαβούλευση
ΒΗΜΑ 6 2009	Δημοσίευση Τελικών ΣΔΛΑ, Πρόγραμμα Μέτρων
ΒΗΜΑ 7 2012	Εφαρμογή Προγραμμάτων Μέτρων
ΒΗΜΑ 8 2015	Αξιολόγηση και επικαιροποίηση κάθε 6ο χρόνο

Διαχειριστικό Σχέδιο λεκάνης απορροής ποταμού

- Γενικά χαρακτηριστικά της λεκάνης απορροής
- Σύνοψη των σημαντικών ανθρωπογενών πιέσεων
- Συγκεκριμενοποίηση των προστατευόμενων περιοχών εντός της λεκάνης απορροής
- Χαρτογράφηση των δικτύων παρακολούθησης
- Συγκεκριμένο κατάλογο των περιβαλλοντικών στόχων

Διαχειριστικό Σχέδιο λεκάνης απορροής ποταμού

- Οικονομική ανάλυση των υδατικών πόρων
- Πρόγραμμα μέτρων
- Λίστα εμπλεκόμενων υπηρεσιών
- **Σύνοψη για την συμμετοχή του κοινού**

Γιατί η συμμετοχή του Κοινού είναι απαραίτητη;

Για να επιτευχθούν καλύτερες αποφάσεις οι οποίες θα είναι αποδεκτές από την κοινωνία και θα εφαρμόζονται πιο εύκολα γιατί:

- Θα λαμβάνουν υπόψη τα ενδιαφέροντα των ενδιαφερομένων (όσο το δυνατόν περισσότερων)
- Θα συγκεντρώνουν πολύτιμη πληροφορία και εμπειρία από διαφορετικά επίπεδα, οργανισμού ή ανεξάρτητες αρχές οι οποίες δεν θα είχαν επαφή με τις κεντρικές αρχές
- Θα εγείρουν την περιβαλλοντική εγρήγορση και θα δημιουργούν το αίσθημα της ιδιοκτησίας και μία δέσμευση με τα διαχειριστικά σχέδια

Συμμετοχή Ενδιαφερομένων σε Εθνικό επίπεδο

- **Ειδικά χαρακτηριστικά:** συμμετοχή του κοινού σε διευρυμένες διαδικασίες όπου το ευρύ ενδιαφέρον των συμμετόχων λαμβάνεται υπόψη στις λήψεις αποφάσεων και την χάραξη πολιτικής
- **Ομάδες ενδιαφερομένων:** επαγγελματικές, αγροτικές, τοπικές, μη κυβερνητικές, ευρύ κοινό
- **Ρόλος:** συμμετοχή στην προετοιμασία των νέων νομικών ενεργειών για την αποτελεσματική εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο

Συμμετοχή Ενδιαφερομένων σε Διασυνοριακό επίπεδο

- **Ειδικά χαρακτηριστικά** : συμμετοχή του κοινού σε διασυνοριακές μη κυβερνητικές οργανώσεις και ομάδες ενδιαφέροντος.
- **Ομάδες ενδιαφερομένων** : επαγγελματικές, αγροτικοί συνεταιρισμοί, άλλες ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος και Μη κυβερνητικές οργανώσεις
- **Ρόλος**: Προώθηση της εμπιστοσύνης ανάμεσα στα κράτη και στα στάδια της συνεργασίας, ανταλλαγής πληροφορίας και προώθησης αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων

Διασυνοριακή Λεκάνη Απορροής Ποταμού Νέστου/Mesta

Ολοκληρωμένη διαχείριση της λεκάνης απορροής του Νέστου/Mesta

Οι **κύριοι στόχοι** για την ολοκληρωμένη διαχείριση των διασυνοριακών υδάτων της λεκάνης απορροής του ποταμού Νέστου/Mesta, είναι:

- Κοινή προσέγγιση,
- Ο προσδιορισμός κοινών σκοπών, αρχών και ορισμών
- Κοινό σχέδιο διαχείρισης της λεκάνης απορροής,
- Ενιαία διαχειριστικά εργαλεία και διαχειριστικά μέτρα

Ειδικότεροι Στόχοι

- Ο υπολογισμός του υδατικού ισοζυγίου της λεκάνης απορροής ύστερα από συλλογή, επεξεργασία, συμπλήρωση και ανάλυση της υδρολογικής και υδρογεωλογικής πληροφορίας.
- Η καταγραφή των σημερινών και μελλοντικών αναγκών σε νερό στη λεκάνη απορροής (άρδευση, περιβάλλον, ύδρευση, βιομηχανία, αναψυχή κ.λ.π.), ύστερα από προβλέψεις για τη μελλοντική πληθυσμιακή και οικονομική ανάπτυξή της.

Ειδικότεροι Στόχοι

- Η καταγραφή της σημερινής κατάστασης του περιβάλλοντος (οικοσυστήματα της περιοχής, πηγές ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων νερών κ.λ.π.), ο χαρακτηρισμός των υδατικών οικοσυστημάτων σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ
- Η διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών με τις αναγκαίες θεσμικές και νομικές ρυθμίσεις.

Ειδικότεροι Στόχοι

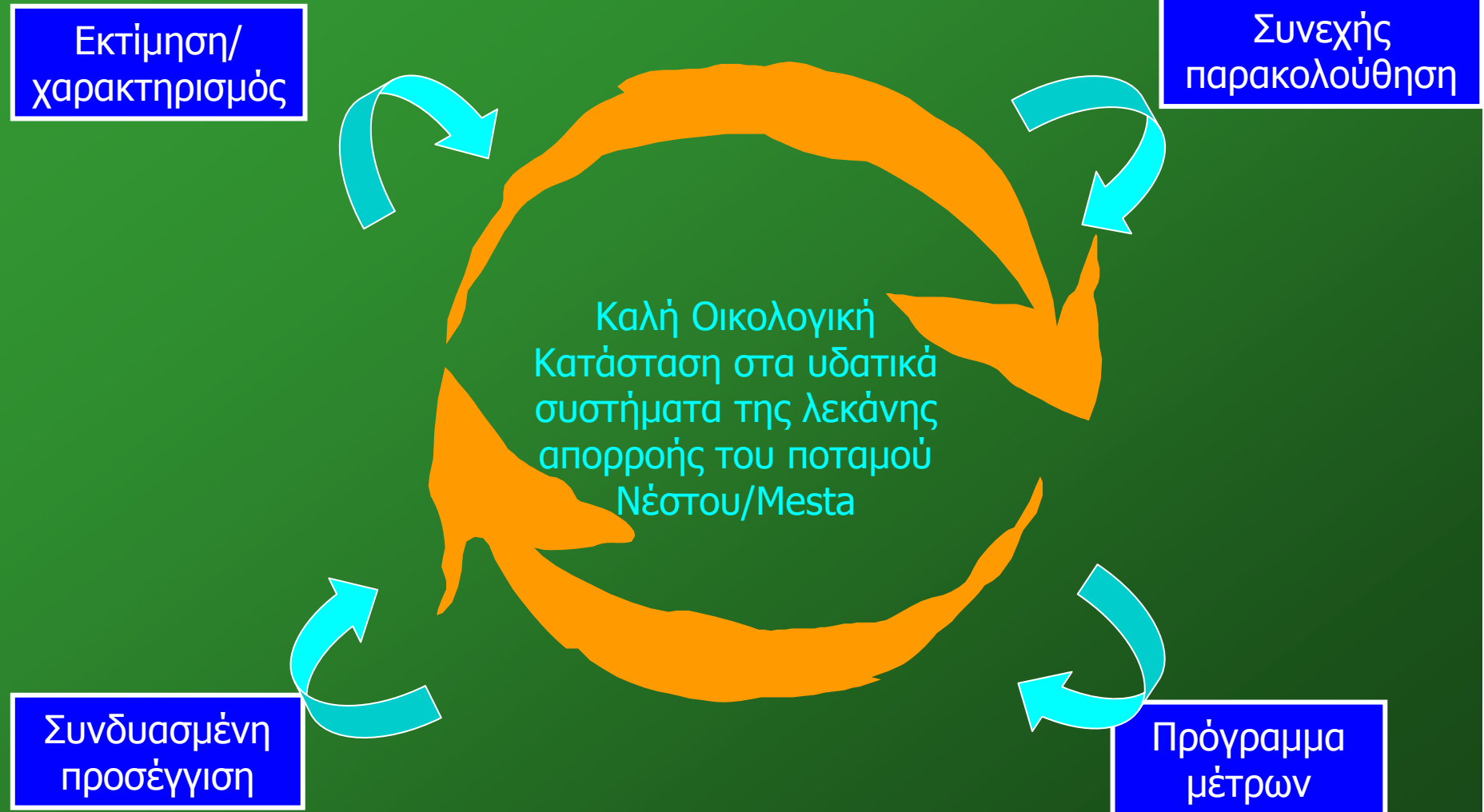
- Η κατάρτιση και η προσαρμογή ενός διαχειριστικού μοντέλου με τη βοήθεια του οποίου θα γίνει η διαχείριση της ποσότητας και ποιότητας των υδατικών πόρων
 - *Το μοντέλο αυτό θα λαμβάνει υπόψη τις συμφωνηθείσες από τις δύο χώρες αρχές διαχείρισης.*
- Η κατάρτιση προγράμματος διαχειριστικών μέτρων.

Η ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Ο Φαύλος Κύκλος της Οδηγίας Πλαίσιο

Ευχαριστώ για την προσοχή σας....

Χρόνης Ιωάννης
Αγροοικολόγος MSc
Υποψήφιος Διδάκτωρ
Γεωπονική Σχολή

